

JÓ KÖNYVEKET A KÓRHÁZAKNAK!

Hat hétig feküdtem egy kis vidéki kórház belgyógyászati osztályán és ez idő alatt is örvedetesen tapasztaltam, hogy valóban „olvasó nemzet” lettünk. De mivé lehetnénk, ha...

A kórháznak egy kis, csaknem 400 kötetes házi könyvtára van. A könyvtáros tiszteletdíjas, s hetenként kétszer oszt könyvet. A forgalma most van kialakulóban — módszerei éppen úgy —, mert új ember, új poszton. Első ilyenmű tiszteletdíjasa a kórháznak. A könyvállomány éppen úgy tartalmaz értékes könyveket, mint — sajnos — értéktelenekeket is. Az értékesebbek közé tartozik kétségtelenül az 5 Jókai. 3 Móricz, 2 Gárdonyi, 4 Mikszáth, 3 Gorkij, 2 Solohov, 2 Stendhal, 1—1 Reymont, Móra, Tolsztoj, Dickens és Zola, és hogy az ifjúságiakat is említsük: 4 Verne, 1—1 Gajdar, Cooper, Thury Zsuzsa, Janikovszky Éva és Fekete István. Mit szóljon azonban a betűre éhes olvasó olyan könyvekhez, mint a két Rákosi (nem a per!) kötet vagy a — más indítékból — itt nélkülözhető Lukács: Nietzsche és a fasizmus, Lengyel: A világhódító ipari anyagok, Hegel: A szellem fenomenológiája. Nem véletlen, hogy a fenti könyveket eddig még nem vette ki senki. Nem is valószínű, hogy kiveszi.

Áprilistól, amióta a tiszteletdíjas könyvtárost beállították, július derekáig kivettek 150 kötet könyvet. Ez a szám viszonylag nem nagy, de hozzá kell venni, hogy *egy-egy könyvet mindig hárman-négyen olvasnak el*.

A legkelendőbb könyvek sorrendje: Jókai, Stendhal, Móricz, Molnár, Gárdonyi, Dold-Mihajlik, Mikszáth, Verne. Tehát valamennyi olvasmányos mű.

Ágyszomszédom s földim, a 77 éves Belányi Imre, a hortobágyi tógazdaságok nyugdíjasa *60 év után újra olvasta* a Kőszívű ember fiait, s e könyv újból hallatlanul nagy élvezetet okozott neki. Ugyanígy jó magam a közel 30 évvel ezelőtt olvasott Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan-t. Hamza György bátyánk pedig más indítékokból, de ugyancsak nagy érdeklődéssel olvasott el két Vernét. A sort még folytathatnám is.

Könnyen jutottam ahhoz a tapasztalathoz, hogy *a betegek, orvosok és a nővérek* — utóbbiak főleg az éjjeli inspekció idején — egyaránt *keresik a jó olvasnivalót*, és szívesen olvasnak eseményekben dús, izgalmas, esetleg kalandos regényeket.

Egy-egy ilyen könyv közkezen forog. És amit nem ad meg a könyvtár hivatalosan, azt megadják a „maszek” — csatornák kifürkészhetetlen labirintjai. Hogy honnan szerezte meg a szoba a Grenoblei gyors c. detektívregényt, máig is titok, de tény, hogy a Tolnai nyomdai műintézetben valamikor 1930 és 40 között előállított könyvet egy hét alatt hat beteg és két nővér olvasta el. (A nővérek a hét éjszakás nővérei voltak.) Hasonló közkedveltségnek örvendett a másik héten a Palladis „minőség” pengős regényei között megjelentetett könyv, Medveczki Bella: Bp. 68—237 sz. című romantikus regénye. Attól függetlenül, hogy a könyv saját kategóriájában is a rosszabbak közé tartozik, két nap alatt hárman olvasták el. Több más, egyszerűbb kiadású filléres ponyvának is hasonló a sorsa. Kapják, vizsik. Zsongítónak, felejtőnek, figyelem lekötő és elterelő olvasmánynak, időtöltőnek, unaloműzőnek. Találkoztam a hat hét alatt a Pesti Hírlap „sárga” regényeivel, a Friss Újság vékony füzetivel, de mai keletű modern ponyvával is („Ki ölte meg Montesi Vilmát”, „Az úrhajó titka” stb.)

Megvallom, magam is elolvastam ezeket a könyveket. Idóm volt. Talán bírálóból szemmel, mint más, de azzal a felfokozott érdeklődéssel is, vajon mi az, ami ezekben megkapja az olvasót, és mit kellene tenni, hogy ugyanígy a nemes is kíváncsú legyen. Mindenekelőtt azt a tényt kellene a figyelem előterébe hozni, hogy *soha, sehol annyi idő nincs az olvasásra, mint éppen a kórházban*.

Magamon mértem le: azokon a restanciákon kívül, melyek rohanó életem árama miatt estek ki olvasmányaim közül, egyszerre tüzetesen elolvastam a Kortárs, Nagyvilág, Új írás, Művészet, Társadalmi Szemle utóbbi évfolyamát és a szakmai folyóiratok — Pedagógiai Szemle, Köznevelés — valamennyi számát, és még bőven maradt időm nemcsak egy-egy írás ajánlgatására (Dezséry—Gyurkó vita, Juhász Ferenc József Attila verse, Illyés Gyula, Németh László drámája, Lengyel József és Szolzsenyicin láger-regénye), egy-egy rögtönzött irodalmi vitára, sőt még arra is, hogy egész sereg könyvet olvassak el.

Általában az volt a tapasztalatom, hogy *az emberek szívesen olvasnak, sőt vitatkoznak is* a könyveken, írásműveken. A ponyvát csak szükségből, egyéb híján olvasják. Ide tehát speciális összeállítású, gondosan és tudatosan kiválogatott könyvek kellenének. Jó könyvek ajánlása, a legjobb könyvekből több példány is. És annak képes katalógussal való ajánlása.

Alljon itt példának Dold-Mihajlik Ordasok között c. regénye. A könyvet itt nem ismerték. Előbb az egyik tsz. könyvelőjének ajánlottam, s beszéltem rá az olvasásra — mondván, ha már izgalmasat akar, ez is van annyira az, mint akármelyik detektívregény. Rövidesen elolvasta a kórteremben mindenki, de már úgy, hogy a könyvtáros két kölcsönzés idején is vitte volna máshova — mert kérték —, de kézben volt. Híre gyorsan elterjedt.

Az ilyen sajátos rendeltetésű könyvtárba sokkal több Móra, Jókai, Gárdonyi stb. könyv kellene — ismétlem: mindegyik több példányban — és más, az eddiginél olvasmányosabb könyvek. Mórától csak a Négy apának egy leánya, Móricztól a Betyár és az elbeszélések pár kötete van meg, Vernétől sem a legjobbak szerepelnek. — Pedig a lábadozóknak nagy az olvasási szenvedély. Erre mi sem jellemzőbb, mint hogy napokon belül kialakult kórtermünkben — más kórtermekhez hasonlóan — egy hatékony újságolvasási szisztéma. *Soha az életemben olyan tájékozott újságolvasó nem leszek, mint éppen itt.* Az egyik ágyszomszédom, a már említett Belányi Imre bácsi mindig a Népszavát vásárolta meg, a másik — aki bányagépezs és már a negyedik hónapja feködt itt szívizomgyulladásal — a Népszabadságot, nekem a megyei sajtó jutott, a velünk egy sorban fekvő negyedik beteg — a velem együtt epével kínlódó KTSZ vezető — pedig a Magyar Nemzetet vette. Ezek aztán kézzel jártak. Ezenkívül a Ludas, Füles, Film Színház Muzsika, Élet és Tudomány, Balatoni Híradó és más kiadványok is szerepeltek vevő listánkon.

Vajon elérhetetlen álom, hogy *magának a kórháznak legyen folyóírártára*, bő olvasási anyaggal? Véleményem szerint *ezzel kellene kezdeni* és így odaédesgetni azokat, akikben ma még nem támadt fel a betűéhség. Mert azt tapasztaltam, hogy a kevésbé igényes, ritkábban olvasó egyszerűbb emberek is időnként el-elolvastak egy-egy érdekesebb újságcikket, vagy rövidebb lélegzetű novellát. Így vitattuk meg például Juhász Ferenc: József Attila sirjánál c. versének ürügyén a mai irodalom helyzetét, és így beszélgettünk Móricz Zsigmond egy-egy novellájának kapcsán a régi és az új világ különbségéről. Igaz, hogy Kovács bácsi, az egyik jó termelőszövetkezet parasztja, úgy is ment ki, ahogy bejött, ti., hogy nem olvasott semmit, de Móricz Zsigmondhoz bőven tudott mondani *példaanyagot*, ilyenféleképpen „*éppen így vót!*” — „*mintha csak velem történt volna!*”

Voltak a kórtermünkben is olyanok, akiket ma még nem lehet olvasásra mozdítani. Akik — bár könnyebb betegek — az ulti parti hiányában megelégszenek a csendes beszélgetéssel. Ez azonban a betegek igen kis százaléka.

A nagyobbik rész olvas. Itt, ahol epe-, vese-, szív- és gyomorbántalmakban szenvedők vannak együtt, leszámítva a kritikus időszakokat (rohamok, infúziók ideje stb.), bőven van olvasásra idő. *Az olvasás orvosság is.* Az orvosi terápia, ha nem is írja elő, de szívesen veszi. Az olvasó beteg türelmes, nemcsak magával és betegségével foglalkozik, hanem a világgal is.

Itt a könyv a megkönnyebbülés forrása, a kikapcsolódásé, *a legnemesebb értelemben vett felüdülésé.* A magam példáján állíthatom: mozgalmal, állandó külszolgálatos, szinte örökmozgásos életem után *hat hetet nem tudtam volna nyugodtan feködni, ha nem segít könyvvel, folyóíráttal a járási könyvtár*, és ha nem ad böngészésre alkalmat a kórházi könyvtár.

Minél több jó könyvet hát a kórházaknak! És a kiválasztás a fő szempontok mellett olyan mellékszempontokra is legyen tekintettel, mint amelyet pl. Farkas elvtárs emlegetett: restanciái között szerepelt Irwin Shaw: Oroszlánkölykök c. regénye. Megszereztük. Nem tudta elolvasni, mert a több mint 800 oldalas könyvet egyszerűen nem bírta tartani. Magam egy másik könyvvel jártam így.

Sajátos tény, hogy itt nemcsak fajsúlyra, de súlyra is könnyebb könyvek kellenek. *Könnyű könyveket* hát a kórháznak, de nívósakat, tartalomban emelkedetteket. Minél jobb, speciális összeállítású könyvtárakat, hogy a betegek türelmesebben gyógyulhassanak, *a könyvtárak pedig minél több állandó olvasót kaphassanak a gyógyultak köréből.*

Fonyay Tibor

Pályázat könyvtárosi állásra

A Vasvári Járási Könyvtár pályázatot hirdet középfokú képesítésű szervező könyvtárosi állásra. Gyakorlott könyvtárosok, vagy motorkerékpár jogosítvánnyal rendelkező férfi pedagógusok előnyben. A pályázathoz rövid életrajzot, iskolai végzettséget és szakképesítést igazoló okmányt kell csatolni. Határidő a megjelenéstől számított két hét.